

Bogumiła Warząchowska

Zarządzanie własnością intelektualną : sprawozdanie ze szkolenia przeprowadzonego przez rzeczownika patentowego Uniwersytetu Śląskiego mgr Mariusza Grzesiczaka, (5 lipca 2012 roku)

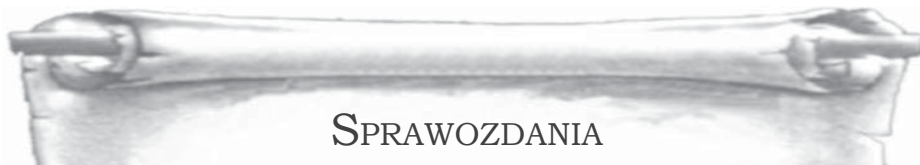
Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 3/3, 107-110

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPRAWOZDANIA

BOGUMIŁA WARZĄCHOWSKA

Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

**ZARZĄDZANIE WŁASNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ.
SPRAWOZDANIE ZE SZKOLENIA PRZEPROWADZONEGO
PRZEZ RZECZNIKA PATENTOWEGO UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
MGR MARIUSZA GRZESICZAKA
(KATOWICE, 5 LIPCA 2012 ROKU)**

Zarządzanie własnością intelektualną to temat szkolenia przeprowadzonego przez rzecznika patentowego Uniwersytetu Śląskiego mgr Mariusza Grzesiczaka 5 lipca 2012 roku. Szkolenie odbyło się w ramach projektu *Promocja idei komercyjnej własności intelektualnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* współfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju jako część programu *Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej*.

Spotkanie rozpoczęło się od uzasadnienia celowości tego typu szkoleń i korzyści płynących z poznania zasad zarządzania własnością intelektualną. Następnie omówiono poszczególne punkty programu, poświęcając znaczną część czasu na analizę *Regulaminu ochrony i zarządzania wynikami prac intelektualnych w Uniwersytecie Śląskim*. Zgodnie z przedstawionym w Regulaminie zapisem „Celem regulaminu jest określenie zasad korzystania z wyników prac intelektualnych powstałych w Uniwersytecie lub przy jego udziale, zarządzanie tymi wynikami oraz ochrony interesów zarówno Uniwersytetu jak i twórców tych wyników”. Należy podkreślić, że regulamin to ważny dokument, według którego ustalane są zasady pracy i funkcjonowania powołanych w uczelni przedsięwzięć, dlatego omówienie poszczególnych paragrafów było konieczne i w pełni zasadne.

Regulamin zawiera siedemnaście rozbudowanych paragrafów. Pierwszy paragraf wprowadzający w całość zagadnienia dotyczy pojęć i określeń użytych w Regulaminie, takich jak: „wyniki pracy intelektualnej”, „utwory naukowe”, „pracownicze wyniki prac intelektualnych”, „niepracownicze wyniki prac intelektualnych”, „wyniki uzyskane przy pomocy Uniwer-

sytetu”, „twórca” lub „współtwórca”, „prawa własności intelektualnej”, „prawa osobiste”, „prawa majątkowe”, „komercjalizacja wyniku pracy intelektualnej”. Właściwe rozumienie i używanie tych określeń usprawnia i ułatwia korzystanie z treści Regulaminu, a tym samym postanowień w nim zawartych. Dwa następne paragrafy odnoszą się do zakresu podmiotowego i przedmiotowego Regulaminu. Z kolei paragrafy od 4 do 16 to m.in. postanowienia szczegółowe dotyczące utworów, programów komputerowych, baz danych będących utworami, baz danych *sui generis*, nowych odmian roślin, materiałów siewnych i materiałów biologicznych, nowych ras, rodów i linii zwierząt gospodarskich, tajemnic Uniwersytetu (*know-how*), wyników prac intelektualnych studentów i doktorantów, projektów wynalazczych, niepracowniczych wyników pracy intelektualnej, komercjalizacji wyników pracy intelektualnej Uniwersytetu. Natomiast końcowy paragraf 17 stanowi, że „w sprawach nieuregulowanych w niniejszym Regulaminie mają zastosowanie odpowiednie przepisy ustaw oraz przepisy wykonawcze do nich”, które zostały wyszczególnione w dziewięciu podstawowych ustawach.

Omówienie Regulaminu dało pewne podstawy do przeprowadzenia szkolenia w zakresie zarządzania własnością intelektualną. Pierwsza część kursu odnosiła się do specyfiki ochrony własności intelektualnej na uczelni (i płynących z niej korzyści dla naukowców) oraz problemów z tym związanych, a także błędów, których nie zawsze da się uniknąć. Wyjaśniono znaczenie własności intelektualnej, którą tłumaczy się jako wynik ludzkiej inwencji twórczej, pomysłowości i kreatywności, natomiast własność przemysłowa uznana została za część własności intelektualnej. Następnie objaśniono, że przedmiotem własności przemysłowej są rozwiązania uznane jako projekty wynalazcze, na które składają się wynalazki, wzory umów, wzory przemysłowe oraz oznaczenia, do których zaliczamy nazwy handlowe, znaki towarowe i oznaczenia geograficzne. Podkreślono przy tym, że ważna jest wiedza związana z ustaleniem warunków jakie musi spełniać wynalazek, aby był patentowalny.

Ustalono również, że niezbędne jest spełnienie pięciu przesłanek, a mianowicie: wynalazek musi być rozwiązaniem, mieć techniczny charakter, być absolutną nowością, mieć wysoki poziom wynalazczy i przemysłową stosowalność. Poinformowano też o rozwiązaniach, których nie uznaje się za wynalazki patentowe oraz o tych wynalazkach, na które nie udziela się patentów, a także wskazano błędy popełniane przez naukowców powodujące, że zgłaszany wynalazek nie może otrzymać patentu.

Wspomniano również o tym, że pierwszy patent na ziemiach polskich został przyznany w 1924 roku niemieckiej firmie na wynalazek o nazwie „Przyrząd do odpylania drobnego węgla”, a pierwszy polski patent otrzymał Jan Kwiatkowski z Krakowa na wynalazek „Łopata piekarska”. Dla udokumentowania przekazanych treści przedstawiono wiele przykładów

wynalazków, ze szczegółowym opisem twórczego charakteru, zastosowania praktycznego i wykorzystania w przemyśle.

Następnie przekazano informację o zasadach ochrony utworów, powołując się na Ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W myśl tej Ustawy „Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażania (utwór)”. Mówiąc o utworze, należy ustalić jego cechy, tzn. że jest on rezultatem pracy umysłowej człowieka, a praca ma charakter działalności twórczej, z kolei rezultat ma indywidualny charakter, natomiast utwór został ustalony w jakiejkolwiek postaci. Utwór może być wyrażony słowem, symbolem matematycznym, znakiem graficznym, programem komputerowym, plastycznie, fotograficznie, muzycznie, audiowizualnie itd. Ważnym uzupełnieniem tego zagadnienia była informacja o tym, że autorskie prawa majątkowe związane są z wynagrodzeniem, korzystaniem z utworu i rozpowszechnianiem go na wszystkich polach eksploatacji przez 70 lat, natomiast autorskie prawa osobiste dotyczą emocjonalnej więzi autora z utworem i są wieczyste. Ten blok kursu zamykało omówienie podobieństw i różnic między prawem autorskim a prawem patentowym oraz podanie stosownych przepisów, zarządzeń i ustaw, na podstawie których zostało przygotowane szkolenie.

Kolejny punkt szkolenia dotyczył procedur zgłoszenia rozwiązania do Urzędu Patentowego w celu uzyskania ochrony oraz sposobu współpracy z rzecznikiem patentowym dla zwiększenia szansy na uzyskanie ochrony. Aby przedsięwzięcie było skuteczne, a procedury przebiegały sprawnie, zastosowano uproszczony algorytm współpracy twórców wynalazku z rzecznikiem patentowym. Kolejny etap dotyczył zgromadzenia niezbędnych materiałów do stworzenia opisu patentowego według ustalonego schematu. Przygotowana dokumentacja powinna zawierać: tytuł wynalazku, dziedzinę techniki, dotychczasowy stan techniki, cel wynalazku, istotę wynalazku, korzyści wynikające z wynalazku, objaśnienie rysunków, przykłady realizacji wynalazku, zastrzeżenia patentowe, skrót opisu oraz dane zgłaszającego i twórców. Prawidłowo sporządzona dokumentacja daje duże szanse na przyjęcie wniosku i szybką realizację.

Następny etap szkolenia związany był z komercjalizacją własności intelektualnej na uczelni i pokazaniu w jaki sposób można zarobić na swoim pomysłe. Droga do sukcesu komercyjnego wymaga skutecznego zarządzania własnością intelektualną i składa się z trzech kroków takich jak: stworzenie innowacji, zapewnienie efektywnej ochrony prawnej oraz skutecznej komercjalizacji. Ponadto zarządzanie własnością intelektualną pomaga unikać niepotrzebnych konfliktów z innymi prawami, zapobiegać naruszeniu naszej własności intelektualnej, unikać nieopłacalnych inwestycji, zdobywać finanse, wyszukiwać nowe rynki i nisze rynkowe, kreować wizerunek firmy, zwiększać wartość rynkową firmy. Zasadni-

czą kwestią w zarządzaniu własnością intelektualną są umowy cywilnoprawne oraz sposób ich zawierania.

Sporo miejsca poświęcono również licencjom, rodzajom licencji i umowom licencyjnym. Przewidziano również czas na zadawanie pytań szczegółowych związanych z tematyką szkolenia oraz omawianie, indywidualnych uwag, sugestii, propozycji i pomysłów.

Szkolenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, o czym świadczyła stała współpraca prowadzącego z uczestnikami oraz ożywiona dyskusja podczas przerw. Warto robić tego typu szkolenia, gdyż stwarzają one okazję do popularyzacji mało znanych a niezmiernie ważnych tematów i problemów.